

Un gascó a París

El primer dilluns d'abril de 1625, arribà a la vila de Meung un jove gascó anomenat D'Artagnan. Duia una llarga espasa penjada a un costat, però es feia notar, sobretot, per anar muntat en un cavall d'un color groc espantós. El cavall li havia estat ofert pel seu pare, juntament amb quinze escuts i una carta per al senyor de Tréville, capità dels mosqueters, abans que el jove partís cap a París per fer fortuna.

—Fill meu —li havia dit—, en arribar anireu a veure el senyor de Tréville, antic veí meu, amb aquesta carta que us dono. Malgrat la prohibició dels duels,¹ s'ha batut moltes vegades i ha arribat a ser el capità dels mosqueters, una legió que el rei respecta i que el cardenal tem, ell que no tem quasi res.

¹ Entre 1588 i 1608, prop de deu mil homes van morir en duels causats per qüestions d'honor. Malgrat diversos edictes contraris, els duels van ser tolerats a la pràctica fins que el cardenal Richelieu, el 1626, durant el regnat de Lluís XIII, promulgà un edicte que es va aplicar severament i que castigava els infractors amb la pena de mort.

Dit això, D'Artagnan pare va cenyir al seu fill la seva espasa, la seva mare li donà la recepta d'un bàlsam que, segons ella, curava totes les ferides, i el jove va emprendre el camí.

A Meung, en baixar del cavall a la porta de l'hostal del Franc Moliner, va veure per una finestra de la planta baixa un gentilhome que conversava amb dues persones que reien de valent. Parlaven del seu cavall! El gentilhome tenia uns quaranta anys, els ulls negres i penetrants i un bigoti també negre i ben retallat. D'Artagnan es va sentir insultat i avançà amb una mà a l'espasa.

—Ei, senyor! —cridà—. Digueu-me de què rieu i riurem plegats!

El desconegut es retirà de la finestra i sortí de l'alberg.

—Aquest cavall té un color molt conegut en botànica, però molt poc comú en el món animal —digué en to burleta. I, girant cua, va fer per tornar a l'establiment.

Llavors, D'Artagnan va treure l'espasa de la beina i va començar a empaitar-lo tot cridant:

—Gireu-vos, que no us vull ferir per darrere!

Però en aquell moment, els dos companys de l'home i l'hostaler van caure sobre D'Artagnan armats amb bastons. Un cop de bastó li trencà l'espasa. Un altre el va fer caure quasi sense sentit. Com que molta gent arribava al lloc de l'escena, l'hostaler i els seus mossos van témer un escàndol i dugueren el ferit a la cuina, on el van mirar de guarir. Mentrestant, l'home havia tornat a la finestra i semblava impacient.

—Com està aquell gos rabiós? —preguntà a l'hostaler.

—S'ha desmaiat. L'hem escorcollat i no duu sinó una camisa, uns quants escuts i una carta per a un tal senyor de Tréville.

—Tréville, dieu? On el teniu ara?

—L'estan embenant a la cambra de la meva dona.

—Té amb ell el perpunt² i la seva bossa?

—No, tot plegat és a la cuina.

—Prepareu-me el compte i aviseu el meu criat.

L'hostaler sortí i el desconegut es dirigí cap a la cuina. Poc després, D'Artagnan tornà en si i, amb el cap embenat, començà a baixar les escales, però en arribar a la cuina va veure per la finestra el seu provocador que parlava tranquil·lament des del marxapeu³ d'una carrossa tirada per dos cavalls. La seva interlocutora era una dona d'uns vint-i-dos anys, molt bella, rossa i pàl·lida, amb uns grossos ulls blaus, els llavis rosats i les mans d'alabastre.

—Milady, Sa Eminència us ordena que torneu ara mateix a Anglaterra i que l'aviseu si el duc marxa de Londres. Les altres instruccions les trobareu en aquesta carta.

D'Artagnan, que ho havia sentit tot, s'avançà:

—Espero que, davant d'una dona, no gosareu fugir.

—Penseu —digué Milady al desconegut— que el més petit retard pot ser fatal.

—Teniu raó. Marxeu pel vostre costat, que jo marxaré pel meu.

I sortí al galop seguit pel seu criat, alhora que el cotxer de la carrossa fuetjava els cavalls. D'Artagnan estava massa feble per seguir-lo i passà la nit i part del dia següent a l'alberg. Al vespre es trobava ja molt millor, gràcies a l'ungüent de la seva mare. I en anar a pagar l'estada, va trobar la bossa a la butxaca, però no pas la carta adreçada al senyor de Tréville.

—On és la meva carta? —cridà D'Artagnan a l'hostaler.

²Peça de vestir d'un cert gruix usada antigament per cobrir i defensar el cos.

³Estrep d'un cotxe.

—Us l'ha presa el gentilhome d'ahir. Quan li vaig dir que dúieu una carta per al senyor de Tréville, va baixar tot seguit a la cuina, on era el vostre perpunt.

D'Artagnan s'enfilà al seu cavall groc i arribà sense cap altre entrebanc a l'entrada de París, on el va vendre per tres escuts. Entrà a peu a la gran vila, i llogà una mena de mansarda situada al carrer dels Enterramorts, a prop del jardí del Luxemburg.

Després d'instal·lar-se, anà al Louvre⁴ i preguntà on vivia el senyor de Tréville. Per sort, s'estava al carrer del Vell Colomar, no gaire lluny de la cambra que havia llogat.

El senyor de Tréville havia començat, com D'Artagnan, sense diners, però acabà esdevenint el capità dels mosqueters. El cardenal, en veure la formidable elit amb què el rei s'envoltava, també havia volgut posseir la seva pròpia guàrdia. El rei i el cardenal, tot i clamar en veu alta contra els duels, els animaven d'amagat, i la victòria o la desfeta dels seus homes els alegrava o els entristia moltíssim.

Els mosqueters del rei eren una colla que només Tréville podia disciplinar. La seva residència sempre n'era plena. El dia que D'Artagnan hi arribà, n'hi havia molts que s'interpel·laven i jugaven. El jove avançà com va poder entre ells, emocionat. A l'escala trobà quatre mosqueters exercitant-se amb l'espasa a la mà. Al replà, ja no hi havia baralles: hi explicaven històries de dones. I a l'avantcambra del capità, històries cortesanes. No gosava unir-se a les converses, però com que era nou en el lloc, a la fi un criat va preguntar-li què desitjava. Mentre esperava ser rebut, observà un mosqueter de gran talla que no duia la casaca d'uniforme, sinó una jupa blau cel i, a sobre, un

⁴Actualment el Louvre és un famós museu, però va ser la residència dels reis francesos d'ençà de 1525, quan Francesc I tornà del seu captiveri a Espanya, després de la desfeta de Pavia.

baldric⁵ magnífic, brodat d'or. Una capa de vellut li queia amb gràcia damunt les espatlles. El mosqueter es queixava d'estar refredat i, tot cargolant-se el bigoti, deixava que tots admires-sin el seu baldric.

—Caram, Porthos! —li digué un mosqueter—. Segur que te l'ha regalat la dama amb qui et vaig veure l'altre dia.

—No, pel meu honor us dic que l'he comprat amb els meus diners —va respondre aquell que acabaven d'anomenar Porthos—. En vaig pagar dotze pistoles.⁶ Oi que sí, Aramis? —digué girant-se cap a un altre company, un jove d'uns vint-i-tres anys, de figura suau, ulls negres, galtes vellutades, bigoti fi i mans quasi transparents, que va respondre amb un moviment afirmatiu

⁵ Banda que es duia des de l'espatlla dreta fins al costat esquerre i servia per aguantar l'espasa.

⁶ Tipus de monedes.

del cap. Això semblà dissipar els dubtes, i la conversa passà a un altre tema: la vocació religiosa d'Aramis.

—Quin deliciós capellà hauríeu estat! —digué Porthos, mig en broma.

—Oh, és un retard momentani —respongué Aramis.

—El senyor de Tréville espera el senyor D'Artagnan —interrompé el criat, tot obrint la porta del despatx.

En sentir això, tothom callà, i el jove gascó travessà l'avantcambra i penetrà en el despatx del capità dels mosqueters. El senyor de Tréville saludà educadament el jove, però li va fer un senyal amb la mà, demanant-li paciència, i, acostant-se a l'avantcambra, va cridar:

—Athos! Porthos! Aramis!

Dos dels mosqueters van avançar cap al despatx. El senyor de Tréville no semblava gens content:

—El cardenal explicava ahir al rei que uns quants mosqueters feien escàndol de matinada en una taverna i que una ronda dels seus guàrdies s'havia vist obligada a detenir-los. I vosaltres hi éreu, no ho negueu! No vull que sigueu la riota dels guàrdies del cardenal, que preferirien morir abans de fer un pas enrere. Ja veig que fugir és propi dels mosqueters del rei!

—La veritat —digué Porthos— és que érem sis contra sis, però ens van agafar a traïció, i abans que no haguéssim pogut desembeinar, dos dels nostres eren morts i Athos havia estat greument ferit. Se'ns van endur a la força, però ens vam escapar.

—I jo en vaig matar un amb la seva pròpia espasa —digué Aramis—, ja que la meva s'havia trencat durant l'atac.

—No ho sabia, tot això —digué Tréville.

En aquell moment, la porta s'obrí i un home de bella figura, però molt pàl·lid, entrà a la cambra.

—Athos! —van exclamar els dos mosqueters i Tréville.